

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus XVIII. De charitate, prout obligante ad correctionem, &
denuntiationem fraternam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

frumenta maledicetur in populis, benedictio autem super caput vendentium. Unde hi, uti & priores à Parochis & Confessariis suæ obligationis ferò sunt monendi, & si efficaciter emendare nolint, non absolvendi. *Vid. cas. 55. n. 16.*

9. Quoad reliqua opera misericordiæ corporalis; ut pascere esurientes, sitientes potare, vestire nudos, colligere hospites, redimere captivos, invisere infirmos, sepelire mortuos, &c. idem modus & ordo subveniendi servandus est, qui supra. Concludo hanc materiam, illo veritatis oraculo: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi, esurivi enim, & dedistis mihi manducare, sitivi, & dedistis mihi bibere, hospes eram & collegistis me, nudus, & cooperuistis me, &c. . . Amen dico vobis, quam diu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* Matth. 25. Nomen hominis Christiani non meretur, quem tanta divinæ pietatis monita, ad continuam intimam & munificam commiserationem erga pauperes & afflictos non commovent; certò talis mihi videtur infideli deterior.

C A S U S XVIII.

De charitate, prout obligante ad correctionem & denuntiationem fraternam.

Sabinus Religiosus petit à Confessario 1. *Quid sit correctio fraterna;* 2. *An obliget;* 3. *Quid si proximus sit in periculo peccandi solum venialiter, vel ex ignorantia;* 4. *Vel sit sola suspicio peccati;*

cati. 5. *Aut exigua spes fructus.* 6.-7. *Quis modus corrigendi vel deferendi ad Superiorem.* 8. *Quid si delictum sit occultum.* 9. *An excuset verecundia.* 10. *Quid si ipsemet sis mala vita.* 11. *An meretrix vel infideles corrigendi?* Pro resolut.

1. QUÆR. I. Quid sit fraterna correctio?

R. Est monitio charitativa & conveniens, quâ conamur proximum revocare à periculo peccandi; dicitur 1. *Monitio charitativa*, quæ fiat ex charitate & misericordia, non verò ex superbia, odio, ira vel vindicta. Dicitur 2. *Conveniens*, id est, talis, ex qua prudenter possit sperari fructus, ut latius infra explicabitur, sive illa fiat verbo, scripto vel facto. Dicitur 3. *A periculo peccandi*, nam peccatum præteritum plenè emendatum, hoc est, non ampliùs conjunctum cum periculo relabendi, vel cum scandalo, aut cum nimia pœnitentiæ delatione, non cadit sub præcepto correctionis fraternæ; quia cessat ejus finis, qui est emendatio.

2. QUÆR. II. Quid circa præceptum correctionis fraternæ?

R. 1. Certum est dari tale præceptum: *Corripe amicum, corripe proximum.* Eccl. 19. Et lex charitatis in Deum & proximum obligat, ut impediamus maximum Dei & proximi malum, si commodè possimus; sed peccatum mortale est maximum Dei & proximi malum, cum per illud Deus offendatur, & proximus mortem animæ incurrat, ergo. Et quamvis proximus non sit in necessitate peccandi, cum peccet liberè, est tamen in magna miseria & periculo peccandi, vel difficiliùs resurgendi, nisi tuâ correctione eum adjuves. Et certè, si charitas obliget succurrere proximo in indigentia corporali, multò magis

in spirituali, cum potior sit salus animæ, quam corporis; hinc bene S. Aug. serm. 16. de verbis Dom. *Tu vulnus fratris tui contemnis? Tu enim vides perire & negligis, peior es tacendo, quam ille convitiando.*

§. 2. Ut præceptum correctionis obliget, requiruntur sequentia 1. Peccatum proximi mortale & veniale; mortale teneris impedire sub mortali, veniale sub veniali, nisi sis Superior vel pater-familias, & advertas venialia proximè disponere ad mortale vel grave damnum inferre disciplinæ aut rei domesticæ v. g. filius vel subditus sæpe furatur modica, vel paulatim assuefacit se potationi, lusui periculoso, etsi adhuc peccetur leviter, sub gravi tamen corripendus est; quia est certum periculum deveniendi ad graviora. Sic & leves defectus in religiosa communitate sæpius frequentati nati sunt disciplinam regularem notabiliter relaxare, ideòq; superior sub gravi peccato corripere tenetur delinquentes & occasiones, quantum potest, tollere; ad quod etiam tenetur, deficientibus superioribus, quodlibet communitatis membrum, si commodè facere possit, & speretur fructus, cum ipsum graviter impellat charitas, ut grande malum à matre sua Religione avertere conetur. Sed quid hic dicendum de peccatis committendis ex ignorantia, §. Vel fiunt ex ignorantia vincibili, & tunc sunt peccata formalia, & patet ea cadere sub præcepto correctionis fraternalis; vel fiunt ex ignorantia invincibili, & tunc reverentia legis, contra quam fiunt, videtur exigere, ut impediatur saltem tunc, quando speratur fructus, & correctio facillè fieri potest. Si verò justè timeatur, ne ex peccato materiali fiat formale,

in-

intermittenda est, sic relinquendi sunt conjuges in matrimonio invalido bonâ fide inito, si non appareat spes separationis aut dispensationis, & bona fides perseveret.

4. 2dò. Ut præceptum correctionis obliget, requiritur notitia quasi certa peccati, nam in dubio, suspicione vel rumore incerto non tenentur proximum monere, imò nec expedit ob periculum tricarum, nisi credas proximum non agrè laturum, neque privati est in vitam aliorum inquirere, hoc enim ad Superiorem spectat, qui tamen spontaneis delatoribus non facile credat, neque in particularem inquireat, nisi peccatum dubium cedat in periculum communitatis vel tertii, & alia signa adsint.

5. 3. Requiritur saltem probabilis spes fructûs seu emendationis, hic est enim finis correctionis; dico *probabilis*, nam si requiretur spes certa, vix unquam obligaret præceptum correctionis, cum proximus liberè possit in peccato perseverare; si spes fructûs sit dubia, & nullum inde malum timeatur, adhuc erit obligatio corrigendi; si verò sit periculum novi peccati, vindictæ, odii, vel contemptûs, correctio locum non habet, juxta illud Prov. 9. *Noli arguere derisorem, ne oderis te*; Excipe Superiores, qui ex officio tenentur corrigere subditos, non tantùm ex charitate ad ipsorum bonum, sed etiam ex justitia ad bonum commune, ne alii pervertantur aut scandalizentur, etsi correptio ipsi correpto fortè obsit, *S. Th. 2. 2. q. 7. a. 7.*

4. Requiritur, ut correptio fieri possit sine tuo vel tuorum gravi damno aut incommodo, si una harum conditionum absit, non obligat præceptum charitatis fraternæ.

QUÆR.

QUÆR. III. An & qualiter liceat peccatum 6.
proximi denunciare Superiori?

R. Denunciatio alia est *judicialis*, quæ fit Superiori in ordine ad vindictam publicam; alia *charitativa seu Evangelica*, quæ fit in ordine ad avertendum spirituale damnum proximi: si delictum sit occultum, & tu solus illud efficaciter & sine damno proprio corrigere possis, non potes sine detractioe illud manifestare alteri vel etiam Superiori. *D. Th. 2. 2. q. 33. a. 8.* Si verò solus efficaciter corrigere non possis, adhibe unum vel duos, si ita sit necessarium, & quidem eos, quibus crimen jam notum est, vel alios, si tales non habes; si nec sic proficias, dic Superiori, ecce modum & regulam correctionis fraternalis, quam nobis præcipit Christus Dominus *Matt. 18. Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum..... Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos; quod si non audierit eos, dic Ecclesie.* Ratio est: quia non licet infamare proximum absque rationabili & justa causa, sed, si possis proximum tuum emendare per te solum, vel manifestando delictum uni, non est justa causa illud manifestandi pluribus, ergo.

Dixi 1. Si delictum occultum; nam, si sit publicum, notorium, scandalosum, tunc proximus publicè corrigi, vel immediatè ad Superiorem deferri potest, juxta illud *1. ad Tim. 2. Peccantes coram omnibus argue, ut & ceteri timorem habeant.*

Dixi 2. Si solus efficaciter corrigere possis; 7. nam, si secreta monitio minùs proffit, vel non satis removeat pericula & occasiones peccandi, tunc etiam occulta debent Superiori denunciari,

ut iis cum effectu occurrere possit, præsertim, si peccata cedant in damnum Reip. vel innocentis, ut conspiratio, hæresis, proditio, susurratio, *S. Th. 2. 2. q. 33. a. 7.* ità tamen, ut occulta, nisi id bonum commune exigat, non denuncientur Superiori tanquam Judici ad punitionem publicam, sed ut personæ privatæ & pio patri, qui peccantes efficacius corrigere possit. *Excipe*, nisi quis ex statuto suæ religionis consentiat, ut etiam in criminibus occultis immediatè Superiori denunciari valeat, ut PP. Soc. JESU & Recollectæ quoad delicta in itinere à suo socio commissa, teste *Sporer t. 3. in decal. c. 6. n. 105.*

3. *Sed quid*, si quis in occulto sit graviter læsus, vel virgo violenter oppressa, an malefactorem possit denunciare Judici? *R.* Cum *Lugo de just. disp. 37. n. 76.* Si crimen probare possit, licitè malefactorem denunciat etiam ad vindictam publicam; nam famæ privatæ præponderat bonum commune, contra quod essent, si scelerati homines scirent, se posse impunè peccare absque metu pœnæ, quamdiu eorum delicta non essent divulgata: imò *Tamb. in decal. L. 9. c. 2. §. 4.* non improbabiler dicit etiam occultissima crimina Judici deferri posse ab ipso læso vel ejus propinquis, ut patre, fratre, &c. secluso tamen odio & desiderio injustæ vindictæ. Rationem dat: quia ad bonum commune spectat Judicem scire crimina, etiam occultissima, ut saltem generaliter possit inquirere, & malefactori clam intendere, mediâque necessaria adhibere in futurum, & impunitas occulti criminis ansam daret criminosis liberiùs peccandi, forètque nimis durum injuriato, si tante delationem ipse cogere-
tur in testes & probationem necessariam inquire-
rere.

rere. Adde, quòd ex sententia *D. Th.* licet occultum crimen revelare amico pro habendo solatio, cur non Judici pro bono communi & habendo majori solatio, & eventuali satisfactione, si successu temporis crimen fortè probaretur? Ex dictis

Deduces seqq. 1. Non cadit in privatum, in vitam aliorum inquirere, ut sup. dixi, nisi esset vehemens suspicio de crimine Reip. vel aliis nocivo, & inquisitio per Superiorem fieri non potest.

2. Qui grave peccatum alterius, dum sinè 9. gravi incommodo potest, non impedit, peccat mortaliter, neque excusat verecundia, pusillanimitas aut timor levis offensæ vel reciprocæ correctionis; sæpè tamen contingit, ut tam stricta obligatio non apprehendatur, aut quis judicet, se hic & nunc esse minùs idoneum, tunc ommissio correctionis erit tantùm venialis. *S. Th. art. 2. ad 3.*

3. Non omnes æqualiter sunt corrigendi; subditus quandoque asperius est increpandus, quandoque mansuetè hortandus, prout ei fuerit in Domino utilius, æqualis amicè commendendus, Superior humiliter rogandus, juxta illud *1. Tim. 5. Seniore[m] ne increpaveris, sed obsecra ut Patrem.*

4. Si proximus sit in periculo damnationis, nisi eum ad pœnitentiam inducas, si ob peccata propria non potes eum fructuosè monere, teneris te emendare, vel saltem periclitanti significare propositum emendandi, qui enim tenetur ad finem, tenetur ad media non nimis difficilia.

O

5. Non

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. 1.

II 5. Non teneris cum gravi infamia adire meretricem, vel cum periculo vitæ infideles, ut eos convertas, quamvis fortè aliàs in peccato sint morituri; Ratio est: quia tales vel sunt tantùm in gravi necessitate spirituali, in qua cum tanto incommodo privatus succurrere non tenetur, vel saltem spes conversionis est omninò incerta, vel prudenter creduntur per alios fore convertendi; imò nec Pastor videtur obligatus cum infamia adire personam suspectam, hoc enim foret scandalosum, & Parochus redderetur suspectus, contemptibilis & impotens apud alios fructificare.

CASUS XIX.

De charitate prout prohibente scandalum.

TAborius in examine Synodali interrogatur,
 1. Quid sit scandalum activum, passivum.
 2. Directum, indirectum. 3. Quale sit peccatum.
 4. An attrahat malitiam peccati, ad quod inducit.
 5. Quid de loquente verba turpia coram multitudine, scribente vel pingente obscœna.
 6. Componente historias, litteras amatorias exhibente, spectante turpes comœdias.
 7. An circumstantia sollicitationis in confessione exprimenda.
 8. An parato ad majus malum liceat suadere minus.
 9. Quid in materia justitiæ.
 10. An liceat offerre occasionem peccandi, ut deprehensus emendetur.
 11. Vel tentare ad peccatum.
 12. An liceat inebriare ad impediendum gravius delictum.
 13. An inducere ad veniale? Pro resolut.

QUÆR.